МЈЕНА 2.— ДИНАРА

Поштарина плаћена у готовом

GLAS

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJA LUKU

GODINA V. | БАЊА ЛУКА, 28 марта 1947 год. | Број 13 (93)

Прелаз на планску привреду одиграће прекретницу у нашем данашњем животу... уношењем плана, од наше заостале земље кроз индустријализацију и електрификацију направићемо нови лик наше привреде, нову земљу...

Извршимо дате обавезе са истим одушевљењем са којим смо их примили

„Иако смо највише пострадали настојаћемо да будемо у изградњи плана први" — изјављује народ дубичког среза

Одмах послије одржаног Конгреса Народног фронта Босне и Херцеговине, народ бањалучког округа пришао је ка доношењу једногодишњег плана. На свим мјесним подручјима дискутовао је читав народ, давао своје приједлоге да се подигне оно што је нужно а није обухваћено државним планом, узимао обавезе колико помоћи у извођењу државног плана и са чим треба најприје почети у раду.

Након примљених обавеза на свим мјесним подручјима план је поднешен на коначно усвајање пленумима срских одбора Народног фронта. На свим срезовима бањалучког округа од 23 до 26 овог мјесеца одржани су пленуми срских одбора Народног фронта уз присуство по једног члана Окружног одбора Народног фронта, на којима су донесени коначни закључци, прецизиран почетак извођења радова и одређено шта најприје да се ради.

У дискусији послије прочитаног реферата и датих обавеза сваког мјесног подручја на срезу бањалучком, друг Мирко Поповић из Крупе на Врбасу каже: »И у току народно-ослободилачке борбе пред нама су стајали тешки задаци и ми смо их са успјехом извршили, а данас ако сваког појединца правилно ангажујемо ми ћемо не само извршити него и премашити план.« Члан пленума из Бушака каже: »Ми знамо да ће нам непријатељи покушати да омету извршење плана«. Један дио реакционарних попова и једна мала група која са њима шпурује говоре народу: »Не дајте тачне податке о обрадиној земљи, не говорите колико имате стоке они ће вам и на прозор и на кокош наплаћивати порез.«

Одговарајући на постављена питања, дајући широко образложење важности нашег привредног плана члан Окружног одбора Народног фронта друг Милош Стојаковић је између осталог рекао: »Прелаз на планску привреду одиграће прекретницу у нашем данашњем животу. Културна заосталост која је наслеђено прошлости је једна од највећих тешкоћа из које произлазе и све остале. Подизање пољопривреде зависи од развоја наше индустрије. Новине које ми уводимо како су борба за бољи живот, често пута су неправилно схваћене, што долази од застарјелих схватања и послједња прошлости. Зато што неки крију право стање ми не можемо створити тачну евиденцију, што отежава доношење плана. План се најтеже уводи у пољопривреду која је исцјепкана на море ситних домаћинстава. Уношењем плана, од наше заостале земље кроз индустријализацију и електрификацију направићемо нови лик наше привреде, нову земљу...

Ми знамо да ће нас у извођењу нашег привредног плана једни ометати, једни ће стајати по страни, а трећи ће са истим оним еланом као и 1941 године учинити све за спровођење плана јер су свијесни да ће тиме нашим народима створити бољи живот. Кроз извршење једногодишњег плана стећиће се потребно искуство за прелаз на петогодишњи план. Говорећи о сјетви друг Милош подвлачи: да организација Народног фронта треба да помогне органе народне власти да се у раду ангажује сваки човјек да се изврши правилна организација посла распоред запрежне стоке и подјела сјемена како би до одређеног рока било све засијано, и завршава: Такмичење које је наш округ заказао свим окрузима Босне и Херцеговине треба да пообје у наајдужем времену. Такмичење треба да постане сталан систем нашег рада. Само онда ако сваки члан наше заједнице правилно схвати своју дужност у извршењу плана тек онда ће план бити испуњен. Народни фронт да би могао извршити улогу руководиоца у спровођењу плана треба прије свега да се организационо учврсти, а сваки онај који неће да ради не може бити руководилац.«

Бања лучки срез поред низа других задатака обавезао се да ће у 1947 години на извођењу радова предвиђених инвестиционим планом на подизању појединих објеката: школа, читаоница, на поправци путова, изградњи бунарева и слично дати 59.857 радних дана.

Народ попаљене Козаре доносећи план давао је изјаве: »Иако смо ми највише уништени, иако ми имамо најмање радне снаге, сточе запреге, ми ћемо достојно извршити свој план. Трудићемо се да будемо први.« Тако се је народ дубичког среза само на изградњи сеоских насеља обавезао дати 21.000 сточних запрега, иако на читавом срезу има нешто око 300 запрега. У обавезама Народног фронта среза Јајце за изградњу насеља предвиђено је да ће се дати 20.860 радних дана за изградњу потпуно порушених кућа 9.770 радних дана, у подизању господарских зграда 13.500 радних дана, за изградњу амбуланте и школе 3.500 радних дана, за обнову водовода, подизање бунарева, сушнице 6.220 радних дана и на пањењу кречана 4.960 радних дана. За извођење свих ових радова даће се 2.800 пари запрежне стоке. Према томе народ среза Јајце за остварење инвестиционог плана обавезао се дати 61.180 радних дана, а поред овога, за извођење радова који нису обухваћени инвестиционим планом даће 26.000 радних дана са 1.220 пари запрежне стоке.

На среским пленумима у Мркоњићграду, Кључу и Санском Мосту мјесна подручја су међусобно заказала такмичење. Они су се обавезали да ће не само 100% извршити план до одређеног рока него и премашити га.

Овакове и сличне обавезе узете су и у осталим нашим срезовима, а на неким је већ један дио узетих обавеза извршен. Радни елан, жеља за што боље уздизање и обнову наше земље обухватио је широке народне масе у читавом округу.

Naredba broj 2 Vrhovnog komandanta oružanih snaga i ministra narodne odbrane FNRJ od 12 II 1947

Beograd, 21 marta. Na osnovu člana 25 Zakona o vojnoj obavezi državljana FNRJ i člana 1 tačka 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vojnoj obavezi državljana FNRJ

Naređujem

1) Da se u toku 1947 godine počev od 1 aprila pozivaju na dvomjesečnu vojnu vježbu rezervni oficiri operativnog dijela rezervne oružane sile.

2) Da se rezervni oficiri u cilju što boljeg usavršavanja upućuju na vježbu prema potrebi na posebne kurseve uz postojeće vojne škole (kurseve) i učilišta, ili na odgovarajuće dužnosti svog roda ili službe u suvozemnu vojsku, jugoslovensku ratnu mornaricu i jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo.

3) Da se rezervnim oficirima pozvanim na vježbu regulišu prinadležnosti prema čl. 27 Zakona o vojnoj obavezi državljana FNRJ po odredbama Uredbe o novčanim prinadležnostima lica na službi u JA.

4) Da se rezervni oficiri po svršetku vježbe komisiski ocijene prema odredbama Uredbe o ocjenjivanju.

5) Ovu Naredbu sprovesti će u život svojim naređenjima odgovarajući organi Ministarstva narodne odbrane.

Pr. Br. 461 — 12 februara 1947 g.

Beograd

Vrhovni komandant oružanih snaga i ministar narodne odbrane FNRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito.

Двадесет седми март

Данас наши народи с поносом прослављају 27 март. Остваривање су се давне тежње наших народа, створена је истински народна демократија, створена је Федеративна Народна Република Југославија, учвршћено вјечно пријатељство са великим братским Совјетским Савезом и осталим славенским народима.

Прије шест година на дан 27 марта наши народи су показали да воле слободу изнад свега и да су спремни да се ухвате у коштац са највећом немани свијета, да бране своју част и част своје отаџбине. Отпор народних маса против издајничке политике режима Цветковић — Мачек, значај тога отпора који је избио свом силином 27 марта 1941 године данас је јаснији него икад. Оно што је почело 27 марта прије шест година ми данас видимо потпуно остварено: наши народи слободно и чврсто збратимљени изграђују своју земљу и сигурним кораком иду у бољу и сретнију будућност.

Двадесет седмог марта 1941 године народи Југославије су одлучно и мушки довикнули њемачким и талијанским завојевачима: »Боље рат него пакт, боље гроб него роб«. Ове борбене ријечи одјекнуле су не само улицама Београда него широм Југославије, изговарала их је и наша војска грлећи се са народом. Наша соца, наши живо-

ти су на страни Совјетског Савеза, а на страни свих слободољубивих снага свијета, говорио је наш народ.

Влада Цветковић — Мачек била је свргнута а нова влада са Симовићем на челу не само да није оправдала повјерење народа него га је и она срамно издала хтијући да одушевљење народа и његову спремност за борбу усмјери другим правцем.

Да је 27 март 1941 био заиста израз воље и тежњи свих народа Југославије, ми смо доказали нашом ослободилачком борбом против фашизма. Разоружани и голоруки, остављени на милост и немилост фашистичким пороблживачима, под страшним терором окупатора и њихових помагача народи Југославије под руководством Комунистичке Партије и друга Тита дигли су се у одлучну и неравну борбу на живот и смрт и претворили своју домовину у фашистичку гробницу. Поред братског Совјетског Савеза Југославија је у почетку била једини борбени фронт слободе и демократије на европском тлу. Ова наша борба дала је потстрека и осталим поробленим народима у њиховом отпору против фашизма. Кроз тешке и натчовјечанске патње, кроз море проливене крви ми смо ударили темеље нашој данашњој Федеративној Народној Републици Југославији. Данашња наша стварност у којој прослављамо ове године 27 март доказује да је пут којим су наши народи кренули при је 6 година био једини исправан и могућ. Тај пут, пут несебичне борбе довео нас је слободи да данас послије шест година стварамо свој први петогодишњи приведни план и са истом љубављу и упорношћу као што смо се борили у рату изграђујемо себи у миру бољи живот и сретнију будућност.

Основана је сељачка радна задруга у селу Доњи Јеловац срез Бос. Дубица

Иницијативом сељака Доњи Јеловац, срез Бос. Дубица на дан 16 о. мј. одржан је састанак у циљу оснивања сељачке радне задруге у истом селу.

На овај састанак позвани су и другови из Окружног и Среског народног одбора. Састанак је заказан у школи и на њему се тога дана расправљало питање од велике важности — питање бољег живота радног народа тога села. На приређеног присутних састанак је претворен у оснивачку скупштину, коју је отворио друг Душан Вучен — »Делатност и својим сажетим говором изложио жељу мештана, истакао значај радних задруга и потребу њиховог оснивања.

За оснивање ове задруге првобитно се јавило 30 домаћинстава, а послије завршене дискусије, поред ових 30 домаћинстава истог дана на самој скупштини јавило се још 20, јер им је свима било јасно да ће у заједници са суседима којима расподажу прије остварити бољи живот радног сељака него што су то до сада могли појединачно са мало запрежне стоке, са дореним плугом и бричком које ће у будућности замијенити на пољима сељачких радних задруга трактори, сијачице, косачице, комбајни и друге пољопривредне машине. Задруга ће производити житарице, а поред тога бавиће се сточарством и воћарством, јер за то постоје објективни услови: плодне оранице и благи обронци за воћњаке и пашњаке.

Заједничка имовина сада се састоји од преко 2000 дунума земље, запрежне стоке и инвентара.

»Кнежпоље«, како је име добила ова задруга, то је крај којим се са правом поноси сваки кнежпољац, јер је у темеље наше нове државе радног народа села и града, положило животе својих најбољих синова и кћери, крај који је дао неколико народних хероја, крај, чији су мјештани данас још свјеснији, схватају тежње и задатке народних власти, поносити кроз живот корачају, гледају у будућност са пуно повјерења и самопоуздања, који данас истину народу »У рату само дали народне хероје, у миру хероје рада«.

Плугови из Лијевча Поља ораће у брдским крајевима босанско-градишког среза

Трактори машинско-тракторске станице у Тополи у пролјетној сјетвеној кампањи ору искључиво у Лијевчу Пољу. Да би се на вријеме узорало и у брдским потковарским селима, сеоски из Лијевча који располажу запрежном стоком и плуговима пошли су да обаве ову орања потковарских села. Сваки ће од њих орати по шест дана. Тако ће из Бос. Градишке у Бистрици орати 70 плугова и бранати 35 брана, из Козинаца у Совјаку ораће 80 плугова и бранати 40 брана, из Чатрље такође у Совјаку ораће 80 плугова и бранати 40 брана, из Елезагића у Турјаку ће орати 70 плугова и 35 брана ће бранати, а из Новог Села такође у Турјаку 50 плугова и 25 брана, из Ламинаца у Вробашкој ће орати 130 плугова и бранати 65 брана, из Капајоваца у Рогољима ће орати 75 плугова са 35 брана, из Трошеља у Драгељима ораће 70 плугова и бранати 35 брана, из Лисковца у Черовљанима ће орати 80 плугова и бранати 42 брана, из Српског Вакуфа у Грбавицима ораће 65 плугова и бранати 33 брана и т. д. Ово орање унишло је у план рада Народне фронте.

Kroz Dječju nedelju pokažimo da su kolonizirana djeca stalna briga ne samo narodnih vlasti nego i masovnih organizacija

Od prvog dana ustanka, kada je pukla prva partizanska puška pa sve do potpunog oslobođenja naše zemlje, naša Krajina je bila poprište teških borbi protiv okupatora. Posljedice tih borbi su pustoš i ruševine koje je za sobom ostavio okupator. Ogromne žrtve date su u toj borbi, a desetine hiljada djece bez roditelja, i na hiljade njih i pored roditelja, nezbrinute uslijed pustošenja i bijede nastale ratom, ostale su na brigu našim narodnim vlastima. I odmah po oslobođenju povedena je briga o zaštiti ove djece. Dobar dio njih smješten je po dječijim domovima kojih u našem okrugu ima 14 a u kole je do danas smješteno 1500 djece. Dosta nezbrinute djece primile su i druge bratske republike, a oko 6.607 njih kolonizirano je u našem okrugu. Djeca smještena po domovima uživaju punu brigu, pomoć i zaštitu od naših narodnih vlasti i masovnih organizacija. Ona se u domu uče i pripremaju za život. Ratna pustošenja i još neredene poslijeratne prilike onemogućile su otvaranje dovoljnog broja dječijih domova, a još uvijek veliki broj djece ostao je nezbrinut. — Nije se moglo čekati — djecu je trebalo zbrinuti i prišlo se kolonizaciji djece po porodicama. Mnogo porodica primile su djecu ne tražeći nikakvu pomoć od države, čineći to iz zahvalnosti prema roditeljima te djece koji su dali svoje živote za oslobođenje naše zemlje, primajući ih u svoj dom, starajući se o njima kao o svojoj djeci, školujući ih, starajući se o njihovom zdravlju, dajući ih na zanat, dajući im ljubav i toplinu roditeljskog doma. Mnogo je takovih porodica a pored njih nesmijemo zaboraviti na one u kojima kolonizirana djeca nisu mala ništa drugo osim dječa nisu mala ništa drugo osim dječa prezira, neimaštine, gladi, teškog fizičkog rada, za koje nije bilo ni škole ni zanata, o čiđem zdravlju nije se vodilo računa. I o toj djeci naše vlasti vodile su brigu ali bez dovoljno pomoći od strane naših masovnih organizacija. Da bi se blagovremeno i u potpunosti dobilo uvida u život sve kolonizirane djece, da bi im se pružila puna zaštita i pomoć treba što više aktivizirati naišire narodne slojeve oko pitanja kolonizirane i još nezbrinute djece u toku Dječije nedelje koja će se uskoro održati u našoj Republici kao i u cijeloj Jugoslaviji i na taj način steći potrebnu evidenciju i kontrolu. Obilaskom kolonizirane djece najbolje će se vidjeti prilike u kojim ona žive, najbolje će im se odmah pomoći bilo da predu u dječiji dom, bilo da odu onim porodicama koje će im pružiti punu zaštitu. Kroz Dječiju nedelju treba putem agitacije osigurati što veći broj porodica koje će moći primiti još dosad nezbrinutu djecu, ili pak onu koje žive pod teškim uslovima u nekim porodicama kod kojih su ranije kolonizirana. Najbolju pomoć u ovom pružiće narodnim vlastima antifašističke organizacije koje će obilaskom kolonizirane i nezbrinute djece imati stvarnu sliku prilika u kojima ta djeca žive.

Dobar dio kolonizirane djece dorastao je za školu. Većina ih pohađa, ali ima ih koje starateli ne daju u školu. Ne može se i ne smije dozvoliti da ta djeca ostanu nepismena i neosposobljena za učestvovanje u privredi naše zemlje. O tome bezuvjetno treba odmah povesti računa i takvoj djeci omogućiti školovanje.

Naše tvornice, naša preduzeća, povensteno će otvoriti svoje radione onoj kolonziranoj djeci dorasloj za zanat ako znademo koliki broj te djece hoće na zanat, kojim treba obezbjediti prvo mjesto kod popunjavanja šegrtskih mjesta po preduzećima na gradevinama u radionicama, željeznicama i drugim zanatima. Mali je broj onih koje su starateli uz pomoć narodnih vlasti smjestili na zanat, a još uvijek nema se dovoljno podataka koliko ima kolonizirane djece dorasle za zanat. To je jedan od zadataka koji će pored ostalih ne samo u toku Dječije nedelje no i poslije, biti naša stalna briga.

Ima dosta kolonizirane djece koja po svojim godinama i fizički snažna mogu učestvovati na izgradnji pruge Šamac — Sarajevo, a u toj velikoj radnoj školi omogućiće im se da steknu nova znanja i da se stručno osposobe.

Organizacije AFŽ-a sindikalne podružnice i Narodna omladina najbolje će pomoći naše narodne vlasti u rješavanju ovih važnih zadataka oko zaštite i zbrinjavanja kolonizirane djece koja se ne mogu prepustiti samo starateljima jer su ona naše zajednička, društvena briga, a ta briga ne traje samo tokom Dječije nedelje no ona mora biti stalna.

Samo kroz dobru evidenciju i kontrolu, kroz dobro poznavanje stvarnog položaja kolonizirane djece u našem okrugu moćiće se pomoći narodnim vlastima da se toj djeci pruži vedro dietinstvo, da im se osigura budućnost.

Pored ove već kolonizirane djece ima ih još koja su ostala nezbrinuta. Njihovom zbrinjavanju — kolonizaciji treba pristupiti odmah. I u toku Dječije nedelje svako od nas neka pomogne da se kroz stečeno iskustvo, kroz široku akciju svih nas, dođe do što boljeg zbrinjavanja i socijalno-zdravstvene zaštite kolonizirane i još nezbrinute djece.

PROLJETNA SJETVA

Nepravilnosti pojedinih mjesnih odbora i zemljoradničkih zadruga u bosansko-gradiškom srezu u radovima proljetne sjetve

Mašinsko-traktorska stanica u Topoli, po ugovoru sa mjesnim odborima i zadrugama ima da uzore i pobrne površinu od 42.000 dunuma zemlje. Da bi ovu svoju obavezu na vrijeme izvršile, traktorske brigade sc prvih lijepih dana ovoga proljeća izašle na teren i počele su i smetnje koje su prouzrokovali pojedini mjesni odbori i zemljoradničke zadruge. Naime, zadruge u Srpu, Bos. Gradišci i Maćinu nisu htjele da kredituraju siromašne zemljoradnike, iako je na to mašinsko-traktorska stanica pristala, da za to mašinsko-traktorska stanica pristala, da za to mašinsko-traktorska stanica pristala, ovaj čak i na duži rok, već su stale na stanovište da se ore onima koji mogu odmah da plate. Ove zadruge zaboravljaju da se mora orati svakom i da se ne treba plašiti zaduživanja kad se loga ne plaši ni mašinsko-traktorska stanica, koja ustupa kao kredit. Ovkvim radom se samo omete izvršavanje proljetnog oranja.

Uz to mjesni odbori i zadruge se ne drže ugovora sklopljenih sa mašinsko-traktorskim stanicama, naime, neće da hrana traktoriste dok su oni na njihovim radovima, u danima kad se zbog kiše ili slične nepogode ne može da ore, iako je to u ugovoru izričito naglašeno, što je slučaj u Drageljima, Podgracima itd.

U Razboju traktoristi treba da uzoru 1.200 dunuma zemlje, a niko se od mjesnog područja nije našao da traktoristima pokaže ocijeđiti teren gdje će orati. Zbog ovakvog nehata u Povoćiću brigada je morala slajati dva dana i najzad se vratiti, gubeći dragocjeno vrijeme i uzalud trošeći gorivo.

Kad se zna da moramo što prije zaorati i posijati sveku stopu obradive zemlje kako bi osigurali što bogatiju žetvu, i bogatom sjetvom i propisnim oranjem pobijedili eventualnu sušu, onda ovakav rad pojedinih zadružnih zadruga i mjesnih odbora je u svakom slučaju neprevlen i može natoj sjetvenoj kampanji da prouzrokuje velike štete. Ove smetnje su očigledne i ničim se ne daju pravdati, tim prije što traktorska stanica u Topoli u potpunosti udovoljava kvalitetom oranja, a uz to bez traktorskog oranja Lijevče Polje bi ostalo veći dijelom nezorano, budući da je narod ostao bez zapretne stoke. Kad se ovo zna jasno je pojmiti koliko je veliki zločin i najmanja smetnja i nehat u izvršavanju proljetne sjetve.

Da bi se ove smetnje izbjegle potrebno je da traktorskim brigadama izviješ budu pri ruci po jedan član mjesnog odbora ili jedan član zadruge kad se ore na njihovom terenu, koji će pokazivati zemljište i otklanjati sve smetnje koje se eventualno pojave u radu.

Traktorske brigade Okružne poljoprivredne mašinske stanice izašle na teren

Da bi se što prije počelo sa oranjem za proljetnu sjetvu Okružna poljoprivredna mašinska stanica u Banjoj Luci izvršila je u toku zime sve potrebne opravke traktora i poljoprivrednih mašina, a zalaganjem uprave stanice i sindikalne podružnice putem stručnih predavanja i radnih konferencija osposobljen je novi kadar brigadira i traktorista koji su upoznati sa svim radovima oko oranja, koji su naučili kroz predavanja i praksu kako će što bolje sačuvati mašine, ušteditti gorivo i mazivo i kako će najbolje izvršiti postavljene norme. Novoformiranih osposobljenih pet traktorskih brigada izašle su, čim je to vrijeme dozvolilo, na teren. Radeći neumorno po 12 sati dnevno traktoristi žure da što prije završe oranje okolnim seljacima da pomognu u pripremama za proljetnu sjetvu.

Uz pomoć narodnih vlasti uz pravilnu raspodjelu traktorskih brigada, traktoristi se obavezuju da će izvršiti zadatak koji su sebi postavili, da će savladati sve poteškoće na koje budu naišli i u određeno vrijeme obaviti oranje.

Почетак пољетне сјетве у срезу Сански Мост

Чим су наступили први повољни пролетњи дани у срезу Сански Мост отпочела је сјетва зоби. Земљоradници који нису имали своје запрежне стоке почели су изнајмљивање и тражити преко народних власти или самоиницијативно како да поору своје земљиште. У сјетви зоби до сада су постигнути видни резултати. Сјетвени радови успјешно се развијају у свим селима. У равним крајевима већ је отпочела сјетва кукуруза и кромпира.

Приликом спровођења сјетве зоби показала се у већој мјери несташица сјемена. Залагањем Среског народног одбора добављена је већа количина сјемена, одређена за другу употребу, тако да се сјетвени радови правилно развијају.

Прије почетка сјетве земљоradници су се много интересирали за набавку пољопривредног алата, нарочито плугова, што је набављено преко привредног отсјека Среског народног одбора. Сиромашнијим породицама које су страдале у току рата алат се издаје на петогодишњи кредит. На тај начин омогућено је да велик број земљоradника дође до потребних пољопривредних справа у чему се до сада осјећала оскудица.

Мирко Станић

1 aprila počinje građevinska sezona

Svega još nekoliko dana dijeli nas od početka građevinske sezone. Okružne građevinsko preduzeće u Banjoj Luci, koje je u ovoj godini građevne djelatnosti primilo velike i važne zadatke, također je izvršilo niz priprema za početak radova. Osim osposobljavanja voznog parka, građevinskih strojeva i alata dobivenih su znatni krediti za nabavku novog građevinskog alata i strojeva. U postojećim radionicama izvršena je dopuna stručnog osoblja, a također se pristupilo i formiranju kolektiva pojedinih gradilišta. I sva druga građevinska i njima slična preduzeća u našem području izvršila su pripremne radove za početak ovogodišnje građevinske sezone.

Na nekoliko sastanaka koje je organizovao Mjesni odbor radnika i namještenika građevinske struke i građevinarstva, raspravljano je o takmičenju pojedinih gradilišta u Banjoj Luci i izvan Banja Luke, o takmičenju pojedinaca zidara, stolara, mehaničara, vozača klesara i svih kvalifikovanih i nekvalifikovanih radnika međusobno kako za prvomajsko tako i za novembarsko takmičenje u 1947 godini. Najavljeno je takmičenje sarajevskim građevinarima. Odlučeno je da se razvije što više udarnički rad, kako bi se već na 1 maja dalo još više udarnika nego to ih je bilo u prošlogodišnjem periodu takmičenja, izvršena je reorganizacija rada u područnicama i izvršen izbor članova odbora. Održan je niz predavanja o svim pitanjima koja su vezana za nastupajuću sezonu rada. Izabrani su i inspektori građevinskih radnika. Za inspektora su izabrani drugovi Ivan Meleh dvostruki udarnik i Pavo Blažević.

Kako se vidi iz ovoga, početak građevinske sezone dočekuje se pripremno. Narodne vlasti i uprave preduzeća s jedne strane i radnici sa svojim sindikalnim organizacijama s druge strane imaju jedan te isti cilj: da što više izgrade i obnove ratom opustošenu domovinu, te da tako stvore bolje uslove za sretniji i zadovoljniji život sebi i svome narodu. S takvim željama i perspektivama oni zajednički složno i ujedinjeno dočekuju 1 april - dan početka prve građevinske sezone u poslograđinjem planskom djelovanju.

Kosić Trivun

Obnovljena ciglana u Laktašima kod Banja Luke otpočela sa radom

U sklopu plana podizanja naše industrije, prije kraćeg vremena prišlo se obnovi tokom rata porušene ciglane u Laktašima kod Banja Luke. Za rekordno vrijeme, prije nego su sve zgrade ciglane stavljene pod krov, ciglana je otpočela sa radom. Izrađene su prve cigle. Kvalitet izrađenih cigla je veoma dobar. Ciglana ima velike bazene dobre zemlje za pečenje cigle. Zasada je u ciglani upošljeno oko 60 radnika. U ljetnoj sezoni rada biće ih mnogo više. U ovoj ciglani će se pored cigle za zidanje također izrađivati i krovni crijep. Prosječni kapacitet za jednu godinu ove ciglane predviđa se oko 15 miliona komada cigle.

Pored ove obnovljene i još postojećih osam ciglana na banjalučkom okrugu 15 aprila otpočeće sa radom još devet novih ciglana. Nove ciglane podižu se u Sanskom Mostu, Bosanskom Novom, Kladuši, Mrkonjić Gradu, Krupi, Ključu, Srbcu, Drvaru i Bihaću. U svim ovim mjestima podiže se poljske ciglane a u Bihaću podiže se velika moderna parna ciglana. Bratska Republika Slovenija poklonila je Bihaću moderne strojeve za jednu parnu ciglanu. Instalacija ove ciglane biće završene koncem aprila kada će ciglana otpočeti sa radom. Sve ciglane a posebno ciglana u Bihaću odlikuje se sa velikim nalazagama odlične zemlje za pečenje cigle. Podizanjem ovih ciglana znatno će se ubrzati obnova banjalučkog okruga.

B. P.

Ciglana u Prijedoru proizvešće ove godine oko tri milijuna cigle i 800000 crijepa

Ciglana u Prijedoru je u dosadašnjoj izgradnji u prijedorskom i susjednim srezovima doprinijela vrlo velik udio u izgradnji porušenih sela, naročito kozarskih, kao i u gradovima. Ona je u protioj godini, iako se radilo samo o jednoj cijeni proizvela preko milion i po cigle i oko 600.000 crijepa.

U ovoj godini, da bi se kapacitet ciglane povećao na prokukciju od oko 3,000.000 cigle i 800.000 crijepa, radiće se u dvije smjene. Za ove radove ciglana će dobiti tri poljska peći.

U planu izgradnje predviđena je uz ovu ciglanu i jedna nova ciglana, sasvim novoga tipa, tako da će se ovim proširenjem stvoriti velike produkcione moći ove ciglane. U toliko prije što ona s obzirom na kvalitet zemlje za ciglu i crijep ima sve uslove da se razvije u jednu od najvećih ciglana u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini.

Uprava i sindikalna podružnica ciglane obavezali su se da će u planu izgradnje razviti najveću moguću produktivnost i potpuno radovoljiti na svom radnom sektoru. Budući da će se raditi u dvije smjene jedna drugoj će zakazivati takmičenja.

U planu je izgradnji još tri sušnice u dubini od po 30 metara, jer dosadašnje sušnice ne bi bile dovoljne za rad u dvije smjene. Predviđena je izgradnja i stambenih zgrada za radnike kao i kupatilo.

U MASOVNOJ AKCIJI STANOVNICI SELA MRAKODOL KOD BOSANSKE KOSTAJNICE SPALILI VELIKU KREČANU

Da bi što bolje vredili svoje kuće i vojnike stanovnici sela Mrakodol kod Bos. Kostajnice spalili su v masovnoj akciji veliku krečanu od 100 metara kreča. Radovi su izvršeni za šest dana, a učesnici su samo na rukama prebacili 30 metara kamena. Kreč će se upotrijebiti za krečenje kuća, vojnika i za druge potrebe. Ova dobro organizovana akcija dala je uspješne rezultate i može primjerno poslužiti v zalaganju naroda na obnovi svoga sela.

David Peršinh

Poređ znatnih tešnokća radnički kolektiv livnice u Drvaru prebacio u mjesecu februaru 100% proizvodnju

Tokom rata livnica v Drvaru skoro sasvim je uništena, jer je više puta minirana i paljena. Svhatajući važnost proizvodnje metala, tim više jer je okupator oštetio veliki broj livnica v našoj zemlji, radnički kolektiv livnice v Drvaru zalažio se svim snagama da što brže stavi v pogon najpotrebnija postrojenja. Jesu nije bio podignut krov nad livnicom, a neki su izlivene prvi metalni dijelovi — rostovi i panve. Ti rezultati dali su novi elan radničkom kolektivu.

Dok je prije v tvornici bilo uposleno 25 radnika, danas pod rukovodstvom udarnika Jove Burćaha, isti posao svršava osam radnika. Velika poslova jesu se odvija bez potrebnog alata, tako da jesu nema dizalica, tehničkog alata kod lomljenja metala za livenje, za loženje peći, stavljanje metala v visoke peći i posnošenje nalivene mase od peći do kalupa. Poređ nedostatka stručnjaka i znatnih tešnokća, vlažnih sve snage v proizvodnji, osam radnika livnice prebacuje danas za više od 150% predratnu proizvodnju. Svaki mjesec radnički kolektiv nastoji da što više poveća produktivnost i kvalitet izrade. V mjesecu februaru proizvodnja je prebačena za 100% prema proizvodnji v januaru. »V marta ćemo izlivti za 150% v više metala nego v januaru« — kaže drug poslovođa Burćah.

Tako livnica v Drvaru nastavlja slavnu tradiciju od prvih dana v ustanka kada su v njoj izlivene prve pratizanske bombe, minobačaćke granate i prvi partizanski top.

U tvornici se izlijevaju najsloženiji dijelovi mašina od kojih su neki prije rata nabavljani v inostranstvu. Svojim proizvodima tvornica podmiruje potrebe industrijskih predузeća v okrugu i v NR Bosni i Hercegovini.

Objektivne tešnokće v radu povećavaju nedostaci uprave predузeća. Do sada ni jedan radnik, koji je to potrebno nije snabdjeven zaštitnim odijelom, naočarima i zaštitnim vizmama Radi toga radnici su izloženi v velikoj mjeri posljedama v radu. Poređ toga iako spadaju pod kategoriju najtežih radnika, radnici ne primaju sljedovanje za PI kaotom. Premda su to radnici postavljani, ta nepravidnost nji do danas nije ispravljena. Isto tako znatne su nepravilnosti v davanju priznanja za zalaganje pojedinih radnika. Sindikalna podružnica i rukovodioć odjeljenja predložili su radnika Banja Nikolu za novčanu nagradu. Međutim, uprava predузeća bez ikakvog obrazloženja odbila je ovaj potpuno realan prijedlog. V isto vrijeme uprava je nagradila neke radnike koji nisu bili predloženi ni od sindikalne podružnice ni od rukovodioca za nagradu niti pohvalu. Takvim nepravilnim postupanja doprinosi to što jesu nije oformljena takmičarska komisija koja bi, poređ ostalog, bila odgovorna za nagrađivanje i pohvalu radnika. Ovakav odnos uprave predузeća prema marljivim radnicima, v njihovom svakodnevnom zalaganju i požrtvovanosti v proizvodnji ne doprinosi na pravilnom radu predузeća ni poboljšanju materijalnog položaja radnika.

Radni kolektiv stolarske radione u Drvaru u februaru završio zadatak prvog tromjesečja

Najbolji radni kolektiv Preduzeća »Drvar« je radni kolektiv stolarske radione u Drvaru. Za svoj marljivi rad radnici stolarske radione dobili su pohvalu od Mjesnog Sindikalnog Vijeća.

Rukovodilac stolarske radione je udarnik drug MOSMAN RUDI.

Već koncem februara mjeseca radnici ove radione završili su posao koji je bio predviđen da se obavi u prvom tromjesečju. Posao je završen mjesec dana ranije od predviđenog roka. Udarnik ŠTRBAC LUKA ističe se u svom radu. 50% od cjelog ovog radnog kolektiva je pohvaljen ili nagrađeno. U radioni je uposleno i test drugarica. Knežević Sava već samostalno radi neke lakše poslove, a vilo dobro pomaže majstoru u radu na »blanjarci«. Ostale drugarice gipsaju i farbaju izrađene predmete.

Produktivnost ove radione u odnosu na predratnu povećala se za 50% više. Samo u jednom mjesecu u radioni je izrađeno 200 prozora i vrata. Kada se postavila hitna izradba pedeset i jednog prozora i vrata, radnici su sav taj posao obavili za rekordno vrijeme ne ileteći kvaliteti izrade - za svega 4 dana. U normalnim prilikama ovaj posao tražio bi da se radi najmanje 25 do 30 dana.

Od januara mjeseca do konca februara u radioni je izrađeno 453 vrata i prozora, 150 kreveta, 150 stolica, 50 stolova, 20 stalaža, i 50 velikih klupa. Završetak ovog posla bio je predviđen koncem marta mjeseca t. g. Na ovim radovima naročito su se istakli drugovi Rokvić Rade, Simlić Vujo, Štrbac Luka, Grubor Rade i Zdenko Ivanković. Svi su oni od preduzeća nagrađeni i pohvaljeni. Od naučnika svojim marljivim radom ističu se: Sobot Milan, Miljević Gojko, Kukrić Obrad, Sabljić Stevo i Dušan, Kecman Drago i Zeljković Miroslav. Svi ovi naučnici polagaće pomoćnički ispit prije određenog vremena naukovanja. Mnogi od njih već sam rukuje strojevima.

U radioni nema ni jednog nepismenog radnika. Svi radnici su članovi sindikata. »Rezultati prvomajskog takmičenja donijeće nam velike rezultate i velika priznanja, jer će u našem radnom kolektivu biti još mnogo više udarnika, nagrađenih i pohvaljenih. Predviđeni plan za 1947 godinu ispunićemo najmanje tri mjeseca ranije« kaže poslovođa radione drug Mosman Rudi.

B. P.

U Mrkonjiću će se otvoriti kombinovana radionica za izradu raznih predmeta

U cilju oživljavanja zanatstva i domaće radinosti inicijativom narodnih vlasti mrkonjićkog sreza v Mrkonjiću he ovih dana otpočeti sa radom sreska kombinovana radionica v kojoj he se vršiti popravka kao i izrada svih potrebnih predmeta. Potreba za otvaranjem jedne ovakove radionice odavno se ocjenala, pošto je zanatstvo koje je prije rata bilo dosta razvijeno v Mrkonjiću, uslijed rata znatno opalo, tako da je veliki broj zanatlija ostao nezaposlen. Poređ stolarskog i obuharskog odjeljenja, imaće ona radionica također i kovačku radionicu v kojoj he se izrađivati poznate kose »Barčarke« koje su nadaleko čuvene po svom kvalitetu kao i v samom načinu izrade. Isto tako radionica he izrađivati razne mutapičke predmete kao na primjer tepike, vreće, te pokrovke (mutape) s obzirom da je i ova vrsta zanata prije rata bila jako razvijena na području ovog sreza. Primitivni način izrade ovih predmeta zamijeniće sada strojevi koji he se montirati v radionici, dok he v samoj radionici biti zaposleno 200 kvalifikovanih radnika. Ova radionica otpočeće sa radom početkom aprila pošto su još v toku radovi na opravki zgrade kao i na montiranju strojeva.

U toku prošle godine v mrkonjićgradskom srezu podignuto je 413 stanbenih zgrada

U radu na obnovi i izgradnji svog sreza, vrlo dobre rezultate v toku prošle godine postigle su narodne vlasti sreza mrkonjićkog. Ovaj srez bio je v toku rata poprište stalnih borbi, tako da je veliki broj kuća uništen i srušen, dok su neka naselja potpuno uništena. Prema statistici Sreskog narodnog odbora uništeno je na području ovog sreza v toku rata 1424 stanbenih i 2440 gospodarskih zgrada, dok je broj ekonomicno oštećenih zgrada koje su sada neki vanjanom obnovljene iznosio 149. Najteže su nastradala mjesna područja Liskavica, gdje je uništeno preko 90% zgrada, dok je mjesno područje Dragnić koje je prije rata bilo naseljeno većinom muslimanskim živjeli uništeno stoprocetno. Da bi se ste novnicitv obezbjedio potrebni krov nad glavom, odmah po oslobođenju pristupilo se brzoj obnovi ovih kao i ostalih porušenih naselja v srezu, v čemu su za kratko vrijeme postignuti doista dobri uspjesi. Sreska tehnička baza v pomoć naroda izgradila je i obnovila samo v toku prošle godine ukupno 413 zgrada od kojih je 79 izgradio sam narod bez pomoći baze, dok je v isto vrijeme započeto sa izgradnjom 100 stanbenih zgrada. Najveći broj porušenih stanbenih objekata izgrađen je v mjesnom području Pjesko Đeđa, gdje je v toku prošle godine potpuno obnovljeno 70 stanbenih i blizu 40 gospodarskih zgrada. V etapi dalje obnove i izgradnje izvešće se v toku ove godine dosta obimni radovi na području ovog sreza. Poređ dovršenja 100 stanbenih zgrada čija je izgradnja započeta još v toku prošle godine, izvršiće se dogradnja zgrade Sreskog narodnog odbora v Mrkonjiću, te dogradnja 7 školskih zgrada koje su v toku rata uništene. Isto tako v planu je izgradnja zgrade za vinovničke stanove, zgrade veterinarsk ambulante, zatim 2 sušnice, kao i otvaranje jedne poljske ciglane. Za izgradnju ovih objekata predviđena je v okviru investicionog plana suma od 4 miliona dinara.

Prve omladinske radne brigade banjalučkog okruga odlaze na prugu Šamac - Sarajevo

Ispraćaj brigada u Banjoj Luci

25 o. mj. u Banja Luku su došle prve radne brigade koje kreću na omladinsku prugu Šamac — Sarajevo. Zborno mjesto je Fiskulturni dom. Vrše se posljednje pripreme. Komandant I banjalučke brigade drug Drča daje upute komandirima. Sve je spremno za polazak.

»Ne vraćam se dok ne postanem udarnik« — kaže omladinac Hašim u razgovoru sa svojim drugom, koji će u drugoj smjeni doći na prugu. Roditelji i druga rodbina donose brigadirima razne poklone: kolače, košulje, cigare i drugo.

Stigla je i prva gradiška. Niezin komandant Vidović Savo udarnik je još sa gradnje pruge Brčko — Banovići. »Vratićemo se kao udarna brigada« — kaže on.

»Sutra krećemo. Mi smo prvi graditelji omladinske pruge našeg okruga. Vratićemo se svijetla obraza. Na našoj zastavi dodaćemo pored prva gradiška — udarna — sa puno vjere u svoju snagu i volju« — kaže brigadir Milan. Ostali se smiju, odobravaju i vjeruju čvrsto u to.

U Okružnom odboru narodne omladine užurbano se radi. Ugovoren je polazak voza. Hrana za put osigurana. Putne isprave, statistički podaci i ostalo — sve je pripremljeno. Komandanti brigada savjetuju se sa svojim rukovodstvom. Duboko u noć u kancelariji sekretara Duška gorila je lampa.

*

Voina muzika, pionири, stari i mladi iz grada i okoline došli su na stanicu da isprate prvu banjalučku radnu brigadu sa banjalučkog okruga. Čitav peron načičkan je narodom. Brigadne i četne zastave lepršaju nad glavama budućih graditelja. Svježi proljetni vazduh raznosi parole i pjesme.

Jedan, dva, jedan dva,
omladina Titova,
kreće u boj protiv nerada...

Muzika intonira borbene marševe koji sa omladinskim pjesmama izražavaju snagu i polet mladosti uoči odlaska na veliki zadatak.

»Kad se nisam mogao mlad boriti za Tita, hoću star da radim za njega i narod« — ponosno veli pedesetogodišnji dobrovoljac graditelj pruge drug Nikola Baušić. On ostavlja kod kuće šestero djece i ženu. »Zemlju i ostalo kod kuće obradiće mi naše vlasti i narod« — i bez brige odlazi na gradnju pruge. Osim Nikole još nekoliko njegovih godina idu na gradnju pruge.

Postrojenu prvu banjalučku pozdravio je ispred Gradskog odbora Narodne fronte drug Fićo. »Budite ponosni što ste vi prvi koje upućujemo na izgradnju omladinske pruge. Mi smo uvjereni da ćete svojim radom na pruzi tu čast i povjerenje opravdati«. »Vratićemo se kao udarna brigada! — bio je odgovor postrojene brigade.

Radosni žamor ispresijecan muzikom i pjesmom zagušuje pisak lokomotive koja okićena zastavama i zelenilom javlja da je spremna za put. Suze rastanka i smijeh isprepliću se sa poklicima: Srećno drugovi! Stotine ruku mašu odlazećoj kompoziciji. Pišite nam sa pruge! Zdravo! Čim se svršimo škola i mi ćemo doći — dovikuju đaci.

250 članova bio je predviđen broj za radnu brigadu. Silno oduševljenje dobrovolno prijavljene omladine prisililo je rukovodstvo da fiksirani broj pomjeri čak i preko 300, ter bilo je skoro nemoguće odbiti i razočarati one koji bi otpali u slučaju ako bi se htio zadržati prvobitno predviđeni broj.

OMLADINA CAZINA POSLALA JE SVOJU PRVU RADNU BRIGADU NA OMLADINSKU PRUGU ŠAMAC — SARAJEVO

Utorak dne 25 marta 1947 god. bio je dan odlaska prve Cazinske omladinske radne brigade na Omladinsku prugu »Šamac — Sarajevo«. Brigada koja broji 333 člana pretežno je sastavljena od muslimanske omladine sreza Cazina. Sa brigadom pored učesnika na gradnji omladinske pruge »Brčko — Banovići« pošao je i veći broj omladinaca i omladinki među kojima i jedan broj neokupljene omladine. Treba spomenuti da se u brigadu javio i veći broj demobilisanih boraca JA kao i starijih ljudi među kojima ih ima sa preko 60 godina. I omladinci i omladinke koji su na omladinskoj pruzi svojim požrtvovanim radom proglašeni udarnicima i ovaj su puta pošli da grade prugu i da svojim radom dadu ponovo primjer ostalim a među njima se nalaze i dva omladinca koji su odlikovani ordenom rada III stepena.

Sa oduševljenjem i ponosom ispratio je narod Cazina svoju brigadu sa uvjerenjem da će ona svojim radom dostojno osvijetliti tradicije Cazinske krajine.

BIHAĆKA OMLADINA POSLALA JE SVOJU PRVU BRIGADU

16 marta u Bihać su sa svih strana stizali omladinci i omladinke na formiranje svoje prve sreske brigade. Prijavilo se mnogo više omladine nego što je to u prvom planu predviđeno. Od 55 omladinaca u Zegeri javilo se 35 za brigadu, u Skočaji od 127 javilo se 62. Govoreći o odlasku svoje jedinice Živković Ilija kaže: »Moja jedina kćerka ide, - neka ide, sebi gradi prugu«.

U jedan sat poslije podne formirana je brigada i izabran štab. Brojčano stanje brigade je 250. Izvršena je smotra brigade, nakon čega je ona pod zastavama i s pjesmom prošla kroz grad.

Brigadiri I Bihaćke brigade obećali su da će dostojno reprezentovati omladinu Kozare i Grmeča i da će sve učiniti da postanu udarna brigada.

PRVA BRIGADA PRNJAVORSKOG SREZA OTIŠLA NA PRUGU

28 februara formirana je I. prnjavorska radna brigada sa gradnju pruge Šamac — Sarajevo. 24 ob. mj. počele su da stižu ove brigade. Već na večer bile su sve na okupu. Kroz čitav Prnjavor orila se pjesma mladih ljudi koji će kroz nekoliko dana prvi da udare svoje krampove i pijuke u tlo dolinе Bosne. Sutradan su svi bili prije vremena na zborном mjestu. Očekivala se neobična živost. Sviraali su se posljednji poslovi. Kamioni Sreskog zadružnog saveza i predузeća »Bijaka« stigli su i počelo je ukrcavanje. U više navrata kamioni su prebacili u Derventu cijelu brigadu. Ispraćaju brigade prisustvovalo je građanstvo Prnjavora i jedan dio narodа sa sela. Brigada koja je otputovala broji 340 brigadira.

Odlazak prijedorskih učitelja na prugu

Ovih dana održana je konferencija prosvjetnih radnika grada i sreza prijedorskog. Pored praktičnog i stručnog predavanja bilo je postavljeno na dnevni red i pitanje odlaska prosvjetnih radnika na pругu Šamac — Sarajevo. O važnosti same pruge i o potrebi odlaska prosvjetnih radnika na istu govorili su drugovi Bosnić i Balaban. Poslije njihovog izlaganja pristupilo se upisivanju učitelja. Za pругu se javilo 22 učitelja i 6 nastavnika gimnazije. Ovaj broj će se još sigurno povećati. Važno je istići da se za pругu pored omladinaca javio i izvjesan broj starijih drugova koji zajedno sa omladinom žele da pomognu izgradnji ovog najvećeg objekta u prvoj godini petogodišnjeg plana.

S. G.

Pripreme u srezovima za II kongres NO BiH

Bos. Novi 25 marta

Omladina Bos. Novskog sreza u pripremama za II Kongres učinila je slijedeće: U akciji kupljenja cigli za gradnju Mjesnog NO učestvovalo je 80 članova Narodne omladine. Sakupljeno je 19.000 cigli — izveženo je 75 vozova drveta za siromašne porodice i porodice omladine koji idu na pругu. Očišćeno je 3877 komada vočki. Deto je 57 radnika za sletvu. — Usječeno je 9 kubnih metara drva.

U ovom mjesecu najviše se istakao aktiv Narodne omladine u Devetacima, koji broji 25 članova od kojih se 20 javilo na Omladinsku prugu. U toku marta ovaj aktiv očistio je 2282 voćna stabla, ukalemio 215 jabuka i presadio 483 šljivova stabla. Data je jedna priredba na kojoj je bilo 100 posjetilaca, a prihod je namijenjen za otpremu omladine na prugu.

Za brigadu koja odlazi na pругu osigurano je odijelo i obuća, zastave i biblioteka.

*

Kotor Varoš, 25 marta

Na omladinsku pругu javilo se do sada 545 omladinaca i omladinki. Brigada je formirana sa 291 članom Organizacija NF-a dala je do sada 4000 dinara za nabavku potrebnog materijala za otpremu brigade.

Za proljetnu sjetvu učinjeno je sljedeće: Očišćeno i okrečeno 1350 voćnih stabala, zasađeno 15500 biljaka, očišćeno ceste tri kilometra, napravljena dva manja mostića. U navedenom radu učestvovalo je 316 omladinaca.

Da pomogne Narodnoj vlasti omladina je dala 360 radnih dana.

U 97 tečajeva obuhvaćeno je 2000 omladinaca i omladinki. Dosada je položilo ispit 660 članova. U selu Bregovima od 30 članova 17 je položilo ispit sa odličnim.

PIONIRI SU PROSLAVILI SVOJ PRAZNIK

21 marta, kao prvi dan proljeća pionири su proslavili praznik »Pionirski pozdrav proljeću«.

Prvi put u oslobođenoj domovini pionири slave taj praznik.

Toga dana vladala je među njima velika živost. Na prvi i treći dan proljeća išli su pionири na izlete u okolinu Banja Luke da tamo u prirodi provedu svoj praznik. Tu je pionirima govoreno o značaju toga dana i održana su im razna predavanja iz oblasti nauke. Zatim su se bavili fiskulturnim i raznim igrama. Također su brali bilje koje su presovali za izložbu pri Okružnom pionirskom domu.

Nakon toga vraćali su se sa izleta radosni i srećni u grad.

Величанствени митинг омладинских бригада у Бањој Луци

У вечер 25 марта на тргу пред зградом Градског Одбора НФ-а одржан је свечани митинг коме су присуствовале градишка, србачка и окружна фискултурна бригада. Око 6000 омладинаца и омладинки напунило је простор пред зградом. Никада Бања Лука није до сада видјела тако величанствену манифестацију своје омладине.

Другарица Петрић Невенка отвара митинг и предаје ријеч секретару О. О. Н. О. другу Видовићу Дули, који у свом поздраву градитељима каже; »Нема тврђаве, нема препреке коју наша јуначка омладина неће савладати на путу стварања боље будућности за наше народе. Снагом ваше младости, с љубављу којом волите Тита — рушите стијене, пробијајте тунеле, изграђујте пругу и предајте је као поклон Титовог покољења своме народу и нашем Титу. Ево снаге која условљава нашу срећну будућност, ево најбољег одговора нашим непријатељима и доказа у чему је наша снага. Градитељи — наставио је друг Видовић — сложно и снажно замахујте на пруги крампом и пијуком, јер сваки тај ударац је темељ наше будућности а гробница нашим непријатељима!«

Друг Стојаковић Милош испред О. О. Н. Ф.-а поздравио је радне бригаде које одлазе на изградњу пруге. »Планском изградњом — рекао је друг Стојаковић — ми мијењамо привредну структуру наше земље и душу нашег човјека. Омладинска пруга је ковачница новог типа. Да нам се такви вратите — ми од вас тражимо. Пред радним бригадама других наших република и пред иностраним достојно престављајте јуначку Крајину. Сјетите се да сте из крајева који су толико много дали у ослободилачкој борби и који су спремни и данас у обнови да дају жртве и да предњаче. Одлазак много већег броја омладинаца у првој групи радних бригада од предвиђеног броја нама су најбољи доказ да ћете часно извршити своје обавезе.«

»Обећаћемо да ћемо достојно и високо носити свјетле традиције Босне, Козаре и Грмеча. Учинићемо све да своје обавезе у потпуности извршимо« рекао је говорећи испред све три бригаде Командант I Окружне фискултурне бригаде друг Марко Зец.

»Драги наш Тито... Наставите борбу... Ми извршавамо своје обавезе... почиње телеграми који су са митинга упућени Маршалу Титу, напредној Омладини Грчке и Извршном Комитету Свјетске Омладинске Федерације.

Пионири Санског Моста положили заклетву

На 21 марта недалеко од Санског Моста у селу Крухарима пионири — пећи на свечан начин положили су пионирску заклетву да ће чувати тековине наше Н. О. борбе и радити на општем добру наше домовине. Них 80 сврстаних у пет пионирских одреда једнодушно су положили ту заклетву, који су од ријечи до ријечи напамет научили још прије овог дана, а који су након реферата другарице Наде Љубанић, пионирског руководиоца у Санском Мосту, заједнички пред заставом и сликом друга Тита наглас изговорили. Овај момент дјеце се дубоко дојмио. Вратили су се назад с пјесмама и препричавањем о свечаности.

М. С.

У срезу Сански Мост очишћено је 95% вошака

Као и у свим крајевима наше земље у срезу Сански Мост током рата у великој мјери уништени су и оштећени вошњаци. Широка акција чишћења и подизања вошњака, коју су организовале народне власти и масовне организације почетком ове године, у срезу Сански Мост показала је веома добре резултате. Прије почетка акције на конференцији претсједника свих мјесних подручја стручњаци су дали упуте како да се изврше радови, те је одређен рок до кога углавном треба акцију завршити. Иза тога одржали су делегати са среске конференције у свим селима шире конференције са народом на којима су донесени и објашњене мјере за чишћење и орезивање вошака.

У свим мјесним подручјима народ је масовно приступио акцији крчењем стабла и орезивањем огранака, а тамо гдје би се могла појавити штитаста ваш извршено је прскање вошака. До сада је у читавом срезу очишћено и уређено 95% вошака, док се акција стало и даље успјешно развија.

Поред масовног залагања народа било је појединаца који нису уредили на вријеме своје вошњаке. Тако Милан Драгишић из Санског Моста није хтио да очисти свој вошњак са вријечима: »Пу неки ме и који пут отгоде за то, тим ми неће много учинити«. Пошто овакви неочишћени вошњаци могу да буду легла разних вошних зараза народ је оштро осуђио овакве нехајнике појединце.

М. С.

Dali su sadnice luksuzna roba ?

Drug Ajdinović Dedo kupio je u državnom resadniku u Bihaću 122 sadnice šljiva, jabuka, trešanja i oraha. Ove sadnice trebao je prevesti u Kulen Vakuf na svoja imanja i tamo ih zasaditi. Za prevoz sadnica drug Ajdinović obratio se filijali autobusko transportnog preduzeća banjalučkog okruga u Bihaću gdje mu je rečeno da mora za prevoz sadnica platiti taksu kao da vozi luksuznu robu. Na uvjeravanje druga Ajdinovića da sadnice nisu nikako luksuzna roba, već artikl koji podliježe uredbi o popustu na prevozu kao i sjemenje ili bilo koji drugi poljoprivredni artikl, — odgovoreno mu je »Ako hoćeš da prevezeš sadnice moraš platiti za njih punu taksu« naime kao da je luksuzna roba. Nije bilo drage već je drug Ajdinović morao za 122 sadnice platiti prevoz od Bihaća do Kulen Vakufa 1170 dinara, dok same sadnice koštaju se plaćenim porezom na promet ukupno 1035 dinara, dakle manje od cijene prevoza.

Drug Ajdinović je za prevoz sadnica platio isto onoliko koliko bi platio da je iz Bihaća u Kulen Vakuf prevozio kolonjsku vodu.

B. P.

У Босанској Градишци отпочео је судски процес против 15 усташких злочинаца

Ових дана у Бос. Градишци Окружни суд из Бања Луке води процес против 15 усташких функционера који су оптужени као организатори и наредбодавци масовних покоља становништва Југославије, за вријеме крваве »НДХ«. Ова група злиховаца на челу са Мостарчићем Марканом бившим котарским претсједником одговарање за многобројне покоље, хапшења и друге злочине. Осим Мостарчића на оптуженичкој клупи сједе слиједећи зликовци: Судар Мартин, ветеринар, Жупанчић Брањимир, жупник, Одић Иван, Мариновић Мато »Бибер«, земљоделник, Јакелић Павле, грађевински радник, Торковић Јосип, општински бележник, Бенц Јулка, Чорковић Марија, Мостарчић Ана, Милетић Фрањо, Јулић Ловро, Вошић Иво, Мердановић Саид и Лончаревић Веселко.

Бос. Градишка на домаку злогласног логора смрти у Старој Градишци са околином проживљавала је најтеже дане у току окупације, јер су овдје извршивани и спроведени најтежи масовни покољи за које су одговорни, поред осталих усташких злочинаца, сви окривљени на челу са злогласним Марканом Мостарчићем. Њих је у њиховим многобројним злочинима у прво вријеме руководила паклена намјера, да исхоришене Србе у овим крајевима. И што је више јачао народни отпор а с њим и народноослободилачки покрет, усташки злочини постајали су све чешћи и њихова оштрица проширила се и на све слободољубиве људе и родољубе. У Бос. Градишци и околини под руководством злогласног Маркана Мостарчића у сарадњи са усташким логорницима, а међу њима и са окривљеним Мартином Сударом, усташом-жупником др. Брањимиром Жупанчићем, усташом — претсједником котарског суда др. Иваном Одићем и осталим усташким »дужносницима« и командантима усташких милиција и војничких формација — низали су се у току окупације злочини за злочинима. Они нељуди у својој шовинистичкој засићености и вјерској нетолеранцији, давали су изражаја на сваком кораку својој мржњи према народном покрету и свим онима који су се на било који начин опредјелили против усташа и фашистичког окупатора. У своме раду горе наведени руководиоци усташких злочина придобијали су и друге, који прожети злочиначким инстинктима бијаху кадри да извршавају све оне крваве задатке. У ту групу злочинаца спадају остали окривљени, који су својим недјелима допринијели, да су усташки злочини на територији Бос. Градишке и њеног среза били тако многобројни и страшни. Стотине и стотине људи, жена и дјеце, дјеловањем окривљених било је ликвидирано. Али најмасовнија трагедија народа ових крајева одиграла се приликом велике козарске офензиве. Хиљаде и хиљаде људи, жена и дјеце дигнуто је са огњишта, њихова имовина опљачкана, а они дотјерани у Бос. Градишку на милост и немилост окривљеног Маркана Мостарчића и његових помагача. И он вјеран усташким циљевима отпрема све ове покупљене људе у логоре, одакле се највећи дио није више никада повратио. Каква је судбина била овог недужног народа илуструје крваво догађај у шуми »Стругуе у коме су учествовали окривљени Мердановић и Лончаревић. Болесни и изнемогли заточници изведени из логора присиљени су да сами себи ископају раке, да у њих сједну и чекају, да им усташки злочинци тешким маљевима лупају главе. А када су ови несретници покушали да потраже спас у бјегу, ишли су на кордон усташких бајонета.

Оваквим својим поступцима окривљени су се увртили у најтеже ратне злочинце који су одговорни за смрт огромног броја људи, жена и дјеце. Невина проливена крв којом су окрвавили своје руке ови злочинци — вапије за осветом. Многобројне ожалошћене породице, чувљене жене, ожалошћене мајке и осиромашена дјеца траже да узоврчници њихових страдања искусе најстрожију казну.

Niži medicinski kurs pri Okružnoj bolnici u Banjoj Luci

27 prošlog mjeseca počeo je sa radom niži medicinski kurs pri Okružnoj bolnici u Banjoj Luci. Kurs pohađa 27 slušalaca sa teritorija našeg okruga koji su bili namještenici bolnica i sanitetskih stanica bez stručne spreme. Uvidajući veliku potrebu stručnog sanitetskog kadra organizovan je ovai niži medicinki kurs pod rukovodstvom dr. Davidovića, upravnika Okružne bolnice u Banjoj Luci. Predavači na kursu su ljekarj Okružne bolnice, poliklinike i Filijale za socijalno osiguranje. Kurs će trajati 3 mjeseca, a za to vrijeme kursisti će steći osnovno znanje potrebno pomoćnom osoblju po bolnicama i zdravstvenim stanicama. Na kursu će slušaoci putem predavanja upoznati se sa organizacijom zdravstvene službe i administracijom u sanitetskim ustanovama. Pored ovoga predaje im se anatomija i fiziologija, higijena, učenje o njezi bolesnika i etici bolničara, o zaraznim bolestima, internim bolestima, o prvoj pomoći i hirurgiji s njegom hirurških bolesnika, o porodništvu i ginekologiji, o dječjim bolestima, kožno-veneričnim bolestima, očnim i ušnim bolestima. Osim ovih stručnih predmeta na kursu se predaje istorija N. O. borbe i srpsko-hrvatski jezik. Predavanja traju dnevno po 4 sata, a praktični rad također 4 sata u Okružnoj bolnici u kojoj su slušaoci raspoređeni po raznim odjeljenima bolnice radi praktičnog vježbanja. Da bi što bolje učvrstili znanje po završenom teoretskom radu — poslije predavanja ljekara kursisti prerađuju gradivo po kružocima kojim rukovode najbolji među njima i najsposobniji koji su već drugogodišnjom praksom u Okružnoj bolnici stekli najviše znanja.

Profesori bihaćke gimnazije održavaju vanredne časove za slabije učenike

Pored redovne nastave u gimnaziji — koja je veoma naporna radi malog broja nastavnika — profesori ove gimnazije održavaju vanredne časove za slabije učenike. Prije u našim školama nije se učio ruski jezik, te taj predmet naročito dosta teško ide učenicima starijih razreda. Tokom rata uslovi za rad u školama bili su nemogući a posebno u bihaćkoj gimnaziji, te su učenici ove gimnazije bez temeljitog savladavanja gradiva pojedinih predmeta a naročito matematike — prelazili iz razreda u razred. Ovako nesolično učenje danas se otvećuje učenicima, te im mogu stići niti savladavati gradivo ovog predmeta razreda koje pohađaju. Ova dva predmeta đacima zadaju najviše muke. Nastavnici gimnazije da bi pomogli učenicima odlučili su da održavaju vanredne časove iz ova dva predmeta. Ovaj način rada omogućuje đacima da temeljito prorade svo gradivo ranijih razreda.

N. A.

Sa proglašenja udarnika u Bos. Kostajnici

Svijet je užurbano prilazio doboštenu. Kad se oko njega stvorio poveći krug, on izvadi iz džepa savijen papir i počoće da čita: »Danas 14 o. mj. u 19 časova tvornica plugova proglašava prvu puta svoje udarnike i pohvaljuje istaknute radnike, te se poziva građanstvo da ovom svečanom činu prisustvuje u što većem broju«.

I sam sam došao da prisustvujem svečanom činu proglašenja udarnika. Sala je bila sva u svečanom ruju i puna žena, starace, pionira, omladine, radnika i zemljoradnika. Uživanje je bilo gledati ovu šarenu sliku svijeta. Sekretar sindikalne podružnice otvorio je svečanost, pozvao radnike na takmičenje i pročitao djela novatora i racionalizatora.

Drug upravnik je rekao: »Ranije je u ovoj tvornici vršen pokus izrade 70 plugova obrtača za 22 radnika za 6 dana, pa se jedva izradila željezna kolišna plugova. Ovih dana izvršili smo pokus izrade 100 plugova obrtača sa 19 radnika i bez imalo teškoća smo uspjeli. Ovaj uspjeh sastoji se u tome što su drugovi, koje danas proglašavamo udarnicima, pronašli da se sa manje radne snage i manje materijala može da poveća proizvodnja za 30%, i svojim primjerom pokazali da rade nesebično, jer ne rade samo za sebe nego za dobro cijele naše zemlje.

Drug upravnik je pozvao udarnike i izdijelio im udarničke karte. Udarnicima su proglašeni BJELAJAC STANKO, KULENOVIĆ LATIF i SOFILIĆ MUSTAFA, kovači u preduzeću. Pohvaljeni su i obdarenj Garača Dragutin i Stijak Tomo. Ispred udarnika i pohvaljenih se zahvalio drug Sofilić i izjavio da će i dalje raditi na opšti uspjeh i povećanje proizvodnje u svom preduzeću. Svi su govori bili popraćeni srdačnim klicanjem drugu Titu, Komunističkoj partiji, Jedinstvenim sindikatima

Jedva se probih do stola za kojim su sjedili drugovi udarnici i pohvaljeni.

— Neka si nam došao... dobro je to. Sad ćemo li sve ispričati.

— Čekaj, Tomo, ja ću prvi početi — prekide Tomu udarnik Sofilić, koji je inače vrlo govorljiv. — Ja sam u ovoj tvornici učio zanat i znam kako dođe, a znam joj i stare gazde.

— Druže, Sofiliću, bi li mi mogao ispričati neki slučaj iz svoga života u tvornici za vrijeme stare Jugoslavije?

Udarnik Sofilić poče: — Izumio sam šablon za bilježenje visina na ručicama za plugove. Trebalo je ranije da radi trojica radnika ovaj posao, a mojim izumom mogao ga je obavljati samo jedan radnik. Znači, ušteđio sam na radnoj snazi za dvojicu radnika. Kad sam predao ovaj izum ranijem poslodavcu, gazdi, te kad ga je isprobao i usvojio, velikodušno mi je dao kao da mi daje kuću dinar i po. »Evo ti, popij kafuju je nešto mislim...

— A sjećaš li se, druže Sofiliću, kada smo tražili povišicu plate, jer smo za 10 radnih sati dobijali svega 20.- dinara, da je mene kao i ostale drugove bivši poslodavac, proglasio komunistima i bez otkaza nas otpustio sa posla, upade udarnik Kulenović. Nekoliko glasova potvrdiše: sjećamo se...

— A sjećaš li se, drugovi, opet ću drug Sofilić, kada sam ja radio onaj plug ravnjak sa jednim kolom za takmičenje u Srbiji, da je taj isti dobio drugu nagradu među tolikim takmičarima, i da je naš bivši gazda za taj uspjeh dobio, i moralnu i materijalnu nagradu? Znate li šta sam ja tada dobio!? Ne znate. Eto čujte. Kad se gazda povratio sa takmičenje, pozvao me je, potapšao po ramenu, saopštio mi uspjeh takmičenja i priznao da je to moja zasluga. U vidu javnog priznanja, a kako bih i ja sa njim dijelio radost uspjeha, te svečano proslavio tu pobjedu, pružio mi je — ali malo kisela lica metalnu dvodinarku, gledajući me u lice tako svijetla obraza, kao da mi zbilja daje onakvu nagradu kakvu sam i zaslužio... »Hajde, veli, pa budi još agilniji, a ja, vidiš, da ne zaboravljam svoje dobre radnike«. Moj poslodavac ostade zadovoljno trljajući ruke kao da je sa mnom pogodio odličan posao, a ja izađoh kao da me je neko polio ledenom vodom. A ja drugovi od tada — kaju ladu, radim kako ja hoću... Sta ćete, ko kad se izgubi volja za rad...

— Ispričaj nam, druže Sofiliću, onaj slučaj sa uzeo da radiš na zavarivanju, potsjeća druga Sofilića drug Kulenović.

— Da, skoro da ne zaboravih to. Ja uzeo jednog dana da radim na autogenom zavarivanju jednog dijela kako bi se i tu u tom poslu mala uzavrila. Vidio me gazda koji je sam ljubomno obavljao taj posao pa povika: »Pusti ti to, kada ja umrem, onda ti svajsaji« Tako je i bilo: on je umro, zaslužio po sa ga ubili, a je po njegovom testamentu danas svajsam bez smetnje i učim druge, mlade drugove kako se to radi, jer ne čuvam ljubomno svoje znanje kao moj bivši poslodavac. Sada je sve drugčije... Dok su me ranije ponižavali za moj rad, — danas me nagrađuju, zaključi drug Sofilić i zagleda se zamišljeno u jednu tačku. Nastaje tajac... Izgleda da se na toj tački u kraju se zagledao udarnik Sofilić nižu filmske slike iz njegovog ranijeg mučnog života: Svi su se zamislili, izgleda, o prošlosti. Tišinu prekide drug udarnik Bjelajac:

— Jeste, drugovi, tako je to ranije bilo, ali sada više nije tako. Sada je u našoj zemlji sasvim drukčije. Eto primjera, radiš i nagrađen si.

— Tako je! — potvrdiše svi prisutni. Daleko smo od većih gradova i industrijskih centara — nastavlju drug Stijak, nekako smo zabačeni, ali ipak nismo zaboravljeni, drugovi misle na nas, vode o nama brigu.

A. D. K.

NA TERENU BIHAĆKOG SREZA ZAPOČELI SU ZAVRŠNI ISPITI U ANALFABETSKIM TEČAJEVIMA

Na terenu sreza Bihać ove zime radio je 71 analfabetski tečaj sa premašenim brojem obuhvaćenih polaznika. U 8 mjesnih područja već su izvršeni završni tečajni ispiti, ispiti po ostalim tečajevima su u toku. Tečajci neće imati mogućnosti da preko tečajeva produžnih znanja nastave sa učenjem, jer isti nisu do sada oformljeni no će njihov rad na daljnjem učenju biti u čitalačkim grupama kojih u srezu ima 71.

DRVAR JE DOBIO KINO

Ministarstvo narodne prosvjete za Bosnu i Hercegovinu poklonilo je Drvaru jedno kino aparaturu. Svečano otvorenje početka rada kina u Drvaru izvršeno je 20 III t. g. u sali bivšeg sokolskog doma. Referat no ulozi kina u današnjem društvu održao je direktor gimnazije drug Lošić Mirko. Sala je bila prepuna radnika, građana i seljaka iz okolnih sela Drvara. Prva kino predstava dala je besplatno. Prisutni su klicanjem i pljeskanjem odali svoju zahvalnost narodnoj vlasti na velikoj brizi koju ulaže za opšte kulturno obrazovanje naroda.

Kino je velika kulturna dobit za grad Drvar i okolna sela i ono će upotpuniti kulturni život Drvara koji je do sada bio u priličnom mrtvilu.

B. P.

U BOSANSKOM GRAHOVU ZAVRŠILO SA RADOM 33 ANALFABETSKA TEČAJA

U toku ovogodišnje zimske kampanje narodnog prosvjećivanja u srezu Bos. Grahovo radilo su 33 analfabetska tečaja se 883 tečajca. Ovih dana ti su tečajevi završili sa radom. Od 883 nepismenih sa uspjehom su završili tečaj njih 836 koji su po završnom ispitu dobili uvjerenja o završenom tečaju. Ispitima su rukovodili učitelji. Pored analfabetskih tečajeva u toku zimske kampanje prosvjećivanja organizovane su 74 čitalačke grupe koje su održale 1680 saslanaka. Sedam pjevačkih horova i diletantskih sekcija dale su oko 20 priredbi a pored toga održano je preko 160 političkih predavanja.

IV KVART APŽ-a U POSJETI DOMU STARACA

Ovih dana žene IV kvarta posjetile su dom staraca i podijelile poklone od 1000 komada cigareta, a pioniri pod rukovodstvom drugarice Mire Granić, učiteljice izvelo su lijepo program sa šest tačaka. Starci su pažljivo pratili izvođenje programa zadovoljni i srećni što se u novoj zemlji ni na njih ne zaboravlja, što se i o njima brine.

ПРИМЈЕР ЗА ПОХВАЛУ

Управник Државног млина у Бос. Александровцу друг Мирко Ђурковечки поклонио је своју парну машину Државном шумском газдинству у Бањој Луци.

Виђени од које је важности данас у обнови и изградњи погонски стројеви, којих имамо врло мали број, друг Ђурковечки је поклонио свој строј и исти је превежен на пилану Државног шумског газдинства гдје ће се по извршеној оправци монтирати.

Као родитељи с болом јављамо сродницима, пријатељима, [illegible]овима и другарицама нашим и наше дјеце, да нам је синоћ Милутина и Мирјана Пејновића — водника пробоја и борца добровољца — који падоше на бојном пољу у Народно-ослободилачкој борби за част и слободу домовине, братство и јединство, превести и посмртне остатке сахранити до 15 априла у во ничко бањалучко гробље.

Неутјешени мајка Љубица и отац Милутин-Милан

U Bihaću će se ukinuti nekoliko kavana i birtija

U gradu Bihaću, i pored oskudica za sirovine i za drugo radno prostorije — radi 17 kavana i 13 birtija. Većina ovih birtija i kavana je zbornо mjesto raznih besposličara, a čak šta više reakcionarnih elemenata koji na svojim redovnim sjelima po ovim kavanama šire laži i klevete protiv narodne vlasti. Gotovo sve ove kavane i birtije drže mladi i za svaki rad sposobni ljudi. Ove jazbine su ruglo grada, leglo bolesti, prostitucije i razvrata.

Gradski narodni odbor pozabavio se ovim društvenim zlom te je donio odluku da se nekoliko kavana i birtija zatvori.

U Bihaću ima mnogo činovnika koji radi toga što podvojeno žive sa svojim porodicama dobijaju od Države mjesečni dodatak od 1500 do 2000 dinara. Izdati za stanove kuću Karalića u kojoj se sada truju i lječe i duše ljudi — praktično znači svakog mjeseca državi utrošiti 3000 do 4000 dinara.

Ima još mnogo kavana i birtija koje bi trebalo zatvoriti.

Dok u Bihaću imamo danas 30 birtija i kavana u gradu ima svega jedna čitaonica. Nije nikako nesocijalno i nedemokratski u svakom kvartu zatvoriti po jednu birtiju ili kavanu i u njoj otvoriti čitaonicu, omladinski ili koji drugi dom od kojeg će narod imati koristi.

Preduzete mjere G. N. O. za pohvalu su jer te korake traže interesi društvenog odgoja naše omladine i našeg naroda.

B. P.

Otvaranje pošte u Aleksandrovcu

Ovih dana otvara se u Bos. Aleksandrovcu pošta. Stara [illegible] bila je poslije okupacije napuštena i oštećena. Mještani su sami pristupili obnovi pošte koja je obzirom na veliki broj okolnih sela od prijeke potrebe. Uređene su dvije kancelarijske prostorije i stan za poštanskog činovnika. Završni radovi učinjeni su iz dobrovoljnih priloga koji su sakupljeni na inicijativu Andrije Perovića, Alekse Roganovića, Mirka Đurkovečkog, Zdravka Kelečevića i Dušana Mandića koji je izveo sve stolarske radove besplatno.

U zgradu se uvada električno osvjetljenje iz obližnjeg mlina, a sprovešće se i telefonska linija sa važnijim zgračama.

D. Mandić

Godišnja priredba Muške i Ženske realne gimnazije u Banjoj Luci

22 marta ove godine Muška i Ženska realna gimnazija dale su zajednički godišnju priredbu u Fiskultурnom domu. Učenici i učenice ovih škola, uz pomoć svojih drugova profesora, pokazali su prisutnima svoje napore i svoje mlade sposobnosti. Između ostalih zadataka današnje naše srednje škole, jedan je od vrlo značajnih iznalaženje talenata. Gledajući »Pokondirenu tikvu« uvjerenja smo, da bi se i među našom srednjoškolskom omladinom moglo naći takovih, koji bi imali uslova za razvijak glumačkih sposobnosti.

Sterija Popović, čovjek velike kulture i velike literarne aktivnosti, napisao je »Pokondirenu tikvu« 1838 godine, ona međutim, još i danas ima u sebi svježine, humora i realističke satire.

Ovom prilikom treba pohvaliti rad drugarice M. Kecmanović, profesora, dirigenta horova, kao i rad druga A. Sijerčića, profesora, redatelja ove komedije, koji je dake osnosobio da mogu oživotvoriti »Pokondirenu tikvu« majstoricu Ferna »bogodanog« poetu Rutšića, kao i druga lica u ovom komadu. Nečemo zaboraviti da istaknemo ni rad omladine, koja je također sa svoje strane uložila sve napore, da nam te večeri pruži umjetničku uživanja.

Prof. Neva Murvar

ODJELJENJU ZA REPATRIACIJU POTREBNI SU DETALJNI PODACI O NAŠOJ DJECI U INOSTRANSTVU

Za vrijeme četverogodišnje fašističke vladavine okupator je zajedno sa kvislinškim vladama na razne načine odvodio mnogobrojnu jugoslovensku djecu za koju se često ni danas ne zna mjesto njihovog boravka, sto tako, nije mali broj ni one djece koja su se rodila u logorima ili po raznim mjestima Njemačke odnosno Austrije, gdje su njihovi roditelji živjeli. Takođe sa brojna i ona djeca koja su nastala iz vanbračnih odnosa naših ratnih zarobljenika, radnika i drugih kategorija naših građana i građanki, koji su živjeli ili još uvijek žive u Njemačkoj ili Austriji. U ovu kategoriju spadaju i djeca iz mješovitih odnosa na primjer: čiji je otac Njemac, a majka naša građanka. Po pozitivnim propisima Savezničkog kontrolnog savjeta i u ovakvim slučajevima mi imamo pravo da tražimo repatriaciju te djece. Ta se djeca obično nalaze kod njemačkih odnosno austrijskih porodica ili u djećijim logorima i domovima. Da bi se mogao dokumentovati naša traženje, našim vlastima je nužno da imaju na raspoloženju potrebne podatke o toj djeci. Zbog toga se ovim obraćamo svim roditeljima, bližim i daljim rođacima ovakve djece, da Komitetu za socijalno staranje — Odjelenju za repatriaciju dostave slijedeće podatke: 1) ime i prezime, mjesto i vrijeme rođenja; 2) uslov pod kojim je dijete odvojeno od roditelja (vrijeme kada je odvojeno, ko ga je odveo i slično); 3) u kojoj se zemlji sada nalazi dijete (ili ako se ne zna tačno vjerovatno pretpostavku sa obrazloženjem); 4) ime, zanimanje i adresa podnosioca ovih podataka; 5) svi drugi podaci koji nisu ovdje nabrojeni, a mogu se pružiti, takođe ih dostaviti; 6) istovremeno valja napraviti pismeno traženje kojim pojedinci — roditelji ili rođaci traže od naših vlasti da im se dijete ili djeca predaju. Ovo pismeno traženje poslužiće kao dokumenat za traženje djece, te treba da bude napisano odvojeno od ostalih podataka.

Da bi jugoslovenski građani koji se nalaze po raznim logorima u Njemačkoj, Austriji, Italiji i drugim zemljama kao naseljena lica ili po nekim drugim statusom redovnije dobijali poštu od svojih porodica i njihovih drugova koji su već repatrirani u zemlju, ovim putem obavještavaju se zainteresovani, da će skoro obrazovani Odbor bivših jugoslovenskih repatriraca primati i otpremati pisma i slične pošiljke preko za to određenih kurira.

Adresovna pisma upućivati na: Odjeljenje za repatriaciju Komiteta za socijalno staranje pri Vladi FNRJ, Trg bratstva i jedinstva broj 5 (Invalidski dom) — Beograd.

TVORNICA KEKSA I BISKVITA »ČETIĆ« U PRIJEDORU PRELAZI U DRŽAVNI SEKTOR

U toku rata tvornica keksa i biskvita u Prijedoru bila je potpuno uništena. Uz pomoć radnika, a naročito bravara, ova je tvornica u proljeće prošle godine osposobljena za proizvodnju »Adrijer, a osposobljavanjem mašina za keks, na čijim se reparaturama intenzivno radi, tvornica će uskoro početi i sa proizvodnjom keksa.

Ova tvornica po želji vlasnika preći će u državni proizvodni sektor. Ona je za sada jedina tvornica ove vrste u našoj Narodnoj republici Bosni i Hercegovini. U njoj rade stručno potpuno osposobljeni radnici, a početkom rada na proizvodnji keksa biće potreban znatno veći broj stručnih radnika.

KONFERENCIJA PRIPRAVNIKA UČITELJSKOG KURSA U BANJOJ LUCI

Na konferenciji učiteljskih pripravnika u Banjoj Luci pretresano je pitanje davanja obaveza. Učenici su se obavezali da će svi sa uspjehom položiti maturu, da će dati 300 radnih dana na raznim zadacima Narodnog fronta, da će prosječna ocjena na kursu biti dobar, da neće biti neopravdanih izostanaka sa nastave itd.

»Budući da su primljene obaveze relativno male, naš zadatak je da ih premašimo, rekao je pretsjednik omladinske organizacije učiteljske škole drug Milenko Todorović.

Fiskultura

F. D. »Jedinstvo« (Prijedor) — F. D. »Kozara« (Banja Luka) 2:1

U Banjalučkom okrugu otpočelo je prijeteno kolo nogometnog prvenstva. U nedelju 23 marta o. g. u Banja Luci su odigrane dvije prvenstvene utakmice. U oba susreta pobjedili su gosti.

Nogometna momčam F. D. »Jedinstva« iz Prijedora zasluženo je pobjedila sa 2:1 nogometaše F. D. »Kozare. Rezultat je realan prema prikazanoj igri. Igrači Jedinstva više su trudili i to im je donijelo pobjedu. Utakmicu je vodio dosta dobro sudija GUŠIĆ, koji u aut-sudijama nije imao nikakve pomoćе.

F. D. »Borac« (Dubica) — F. D. »Željezničar« (Banja Luka) 3:2

Za susret »Borca« iz Dubice i »Željezničara« vladalo je veliko interesovanje. Ove utakmica bila je lijepa, ali se može prigovoriti igračima »Borca« da su na momente igrali veoma grubo i opasno po svoje partnera. Lijeva spojka borca veoma je nedisciplinovan igrač. Samovoljno je napustio teren i sudija ga je radi toga opravdano izbacio sa terena kada se bez najave sudiji ponovno povratio u igralište. Istog igrača sudija je dva puta radi grubosti opomenuo.

Igrači Borca igrali su bolji nogomet i nisu imali nikakvog razloga da igraju grubo i da budu nedisciplinovani. Ovu utakmicu je vodio dosta dobro sudija Kulenović, ali mu se može prigovoriti da je dosta neodlučan u odlukama. Redarstvena služba i ovog puta je sasvim podbacila. Na tribine sjeda onaj ko prije dođe a ne onaj ko je platio sjedenje.

B. P.

Šah

U PONEDELJAK POČINJE ŠAHOVSKI ŠAMPIONAT BANJA LUKE

U ponedeljak 31 III počinje šahovski turnir za prvenstvo grada Banja Luke. Na turniru će uzeti učešće najbolji banjalučki igrači, većinom iz omladinskih redova. Favorite turnira teško je označiti, jer su učesnici po snazi prilično ujednačeni. Pobjednici ij. igrači koji postignu 50% dobijaju pravo učestvovanja na okružnom prvenstvu 12 aprila, i ulaze u određenu kategoriju. Konačan broj učesnika odrediće okružni šahovski odbor kao i sve ostale turnirske dispozicije. Izvlačenje brojeva i prvo kolo počeće u ponedeljak u 6 sati poslije podne u šahovskoj sali Radničkog doma. Turnirom će rukovoditi Kozomara i inžinjer Sikotek.

U BIHAĆU JE ODRŽANA ŠAHOVSKA UTAKMICA

Ovih dana u sali čitaonice G. O. N. F. u Bihaću sastali su se šahisti šahovske sekcije iz gimnazije i šahisti F. D. Jedinstva. Za susret je vladalo prilično interesovanje. Pobjedili su šahisti gimnazije: Nejman — Uzelac 1:0, Jusufedžić — Džamanović 1:0, Ruždijić — Diklić 1:0, Čavkić — Balaban rem., Čehajić — Šabulić 1:0, Turić — Jeličić 1:0, Vehabović — Barko 1:0, Zulić — Janković 1:0.

Češće održavanje ovakvih utakmica mnogo bi doprinijelo popularizaciji šahovskog pokreta u Bihaću.

Uz veoma povoljne cijene dobićete sanduke svih veličina, kartonske kutije i ostalu ambalažu.

Skladište „NA-MA“ UPITATI Uprava „NA-MA“

Одговорни уредник Мица Врхован, Бања Лука, Ђуре Пуцара улица 29 Адреса уредништва и администрације: Ђуре Пуцара улица, телефон 358